

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

Jeżeli chodzi o rozwód w trybie pozasądowym, w przepisach przewidziano jedną formę takiego rozwodu:

rozwód za porozumieniem stron (*par consentement mutuel*) w formie dokumentu prywatnego (*acte sous signature privée*) kontrasygnowanego przez adwokatów, którego oryginał zostaje złożony u notariusza (*déposé au rang des minutes d'un notaire*).

Istnieją cztery możliwości orzeczenia rozwodu:

rozwód za porozumieniem stron (*par consentement mutuel*);

rozwód na żądanie jednego z małżonków, który twierdzi, że dalsze wspólne pożycie nie jest możliwe, o ile drugi małżonek potwierdzi przed sądem, że doszło do rozpadu pożycia małżeńskiego (*principe de la rupture du mariage*) bądź wyrazi zgodę na rozwód (*divorce accepté*);

rozwód w następstwie ustania wspólnego pożycia (*pour altération définitive du lien conjugal*);

rozwód z orzekaniem o winie (*pour faute*).

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

Rozwód za porozumieniem stron w formie dokumentu prywatnego kontrasygnowanego przez adwokatów, którego oryginał zostaje złożony u notariusza, jest możliwy, gdy małżonkowie są zgodni, że doszło do rozpadu więzi małżeńskiej, oraz zgadzają się co do wszystkich skutków rozwodu. We współpracy z adwokatami sporządzają porozumienie, które po upływie okresu do namysłu (*délai de réflexion*) podpisują obydwie strony i obydwa adwokaci. Jeżeli małżonkowie mają przynajmniej jedno dziecko, należy je pouczyć o prawie do bycia wysłuchanym. Jeżeli co najmniej jedno z dzieci wniesie o wysłuchanie, strony muszą wnieść pozew o rozwód za porozumieniem stron do sędziego orzekającego w sprawach rodzinnych (*juge aux affaires familiales*), aby wniosek dziecka został uwzględniony.

Małżonkowie mogą wnieść pozew o rozwód za porozumieniem stron tylko wtedy, gdy zdolne do zrozumienia sytuacji dziecko wnosi o wysłuchanie, a małżonkowie są zgodni, że doszło do rozpadu więzi małżeńskiej, oraz zgadzają się co do wszystkich skutków rozwodu. W tym przypadku małżonkowie nie mają obowiązku podania przyczyny rozwodu, muszą jednak przedstawić sędziemu projekt porozumienia regulującego następstwa rozwodu w celu zatwierdzenia tego porozumienia przez sąd. Sędzia zatwierdza porozumienie z wyjątkiem sytuacji, w których dobro dziecka lub interesy jednego z małżonków nie są wystarczająco chronione.

O rozwód w drodze wyrażenia zgody na rozwód (*divorce accepté*) może wystąpić jeden z małżonków, przy czym w tej sytuacji rozwód musi zostać uznany przez drugiego małżonka. Istnieje również możliwość wystąpienia o rozwód przez oboje małżonków. W odróżnieniu od rozwodu za porozumieniem stron małżonkowie uznają, że doszło do rozpadu więzi małżeńskiej, ale nie są w stanie zawrzeć porozumienia regulującego następstwa orzeczenia rozwodu. W takiej sytuacji rozstrzygnięcie powyższych kwestii należy do sędziego.

O rozwód w następstwie ustania wspólnego pożycia (*pour altération définitive du lien conjugal*) może wystąpić jeden z małżonków, jeżeli w momencie wszczęcia postępowania rozwodowego wspólne pożycie małżeńskie nie było utrzymywane od dwóch lat, o czym świadczy brak wspólnego zamieszkiwania i chęć rozwiązania związku małżeńskiego.

O rozwód z orzekaniem o winie może wystąpić małżonek ze względu na czyny, które można przypisać drugiemu małżonkowi, gdy czyny te stanowią poważne i uporczywe naruszenie obowiązków małżeńskich i powodują, że nie jest możliwe utrzymanie wspólnego pożycia małżeńskiego.

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

Obowiązek wierności, wspólnego pożycia i wzajemnej pomocy ustaje z chwilą uprawomocnienia się wyroku orzekającego o rozwodzie, czyli kiedy od orzeczenia nie przysługuje już odwołanie.

Każde z małżonków może zawrzeć nowy związek małżeński.

W następstwie rozwodu małżonkowie tracą prawo do używania nazwiska współmałżonka. Małżonek może jednak zachować nazwisko drugiego małżonka za jego zgodą lub za zgodą sędziego, jeżeli uzasadni, że potrzeba zachowania nazwiska wynika ze szczególnych przyczyn lub dobra dzieci.

3.2 podziału majątku małżonków?

W następstwie rozwodu dochodzi do zniesienia małżeńskiego ustroju majątkowego, a co za tym idzie do podziału majątku.

Rozwód nie wpływa na przywileje małżeńskie uzyskiwane w trakcie trwania małżeństwa ani na otrzymane darowizny. Z mocy prawa znosi się jednak przywileje małżeńskie z chwilą rozwiązania małżeńskiego ustroju majątkowego, zgonu jednego z małżonków bądź w następstwie rozrządzenia na wypadek śmierci.

W przypadku rozwodu za porozumieniem stron w trybie sądowym lub pozasądowym zawarcie przez małżonków umowy w sprawie zniesienia małżeńskiego ustroju majątkowego warunkuje orzeczenie rozwodu. W przypadku innych form rozwodu małżonkowie mogą uzgodnić zniesienie małżeńskiego ustroju majątkowego przed orzeczeniem rozwodu, ale nie są do tego zobowiązani. W tym przypadku zniesienie małżeńskiego ustroju majątkowego następuje po orzeczeniu rozwodu.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Rozwód nie wywołuje żadnych szczególnych następstw w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej, która co do zasady pozostaje powierzona obojgu rodzicom. Sędzia może jednak zdecydować o powierzeniu jej wykonywania jednemu z rodziców, jeżeli przemawia za tym dobro dziecka. Należy ustalić warunki wykonywania władzy rodzicielskiej (miejsce zwykłego pobytu, prawo do odwiedzin itd.).

Każde z rodziców powinno nadal łożyć na utrzymanie i kształcenie dziecka. Obowiązek ten przyjmuje formę świadczenia alimentacyjnego wypłacanego przez jednego z rodziców drugiemu z rodziców, ale może również przyjąć formę, w części lub w całości, bezpośredniego pokrywania kosztów związanych z utrzymaniem dziecka. Ponadto świadczenie alimentacyjne może polegać na przyznaniu uprawnionemu prawa do użytkowania rzeczy i zapewnienie mu mieszkania (*droit d'usage et d'habitation*).

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

Uwaga: Świadczenia alimentacyjne, należne ze strony jednego z małżonków na rzecz drugiego małżonka, stanowią środek tymczasowy, czyli zostają przyznane przed orzeczeniem rozwodu. Z chwilą orzeczenia rozwodu małżonek może wnieść jedynie o wypłacanie przez drugiego małżonka świadczenia

wyrównawczego albo świadczenia odszkodowawczego. Obowiązek wypłaty takiego świadczenia można uzgodnić w sposób polubowny w przypadku rozwodu za porozumieniem stron w trybie sądowym lub pozasądowym, natomiast w pozostałych przypadkach świadczenie to zasądza sąd.

Świadczenie wyrównawcze ma na celu wyrównanie różnic w warunkach życia małżonków spowodowanych rozpadem związku małżeńskiego. Jego wysokość jest określona przez sędziego w zależności od dochodów i potrzeb małżonków. Świadczenie ma charakter ryczałtowy i jest wypłacane, co do zasady, w postaci wartości majątkowych:

albo w postaci sumy pieniężnej, której sposób wypłaty można uzgodnić;

albo w drodze przekazania własności rzeczy lub prawa użytkownika tymczasowego lub dożywotniego, zamieszkiwania lub użytkowania.

Wyjątkowo sąd może orzec, że świadczenie wyrównawcze będzie wypłacane w postaci renty dożywotniej, która może zostać zmniejszona w razie pogorszenia się sytuacji majątkowej lub zmiany potrzeb małżonków.

Odszkodowanie może zostać przyznane małżonkowi, na którego rozwód wywrze szczególnie poważne skutki:

jeżeli w postępowaniu o rozwód w następstwie ustania wspólnego pożycia jest stroną pozwaną, przy czym sam nie wniósł żadnego pozwu;

lub jeżeli rozwód orzeczono z wyłącznej winy drugiego małżonka.

(Zobacz arkusz informacyjny na temat świadczeń alimentacyjnych we Francji).

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

Separacja prawna (*séparation de corps*) to separacja, o której rozstrzygnięto w postępowaniu sądowym. Orzeczenie separacji powoduje, że ustają pewne obowiązki małżeńskie, takie jak obowiązek wspólnego zamieszkiwania, przy czym nie dochodzi do rozwiązania związku małżeńskiego. Ponowne zawarcie związku małżeńskiego nie jest zatem możliwe, a obowiązek wzajemnej pomocy pozostaje niezmienny.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

Przesłanki i postępowanie są takie same, jak przesłanki i postępowanie rozwodowe w trybie sądowym, ale w trybie pozasądowym nie istnieje możliwość orzeczenia separacji za porozumieniem stron.

Co do zasady małżonek, przeciwko któremu skierowano pozew o separację sądową, może wnieść pozew wzajemny o rozwód bądź o separację sądową i na odwrót: małżonek przeciwko któremu wniesiono pozew o rozwód może wytoczyć powództwo o rozwód bądź o separację sądową.

W przypadku powództwa o rozwód w następstwie ustania wspólnego pożycia wytoczenie powództwa wzajemnego o separację jest niedozwolone. Istnieje jedynie możliwość wniesienia pozwu o rozwód.

W sytuacji, w której sędzia ma jednocześnie rozpatrzyć pozew o rozwód i pozew o separację sądową, rozpatruje się najpierw pozew o rozwód. Tylko w przypadku, gdy rozwód nie zostanie orzeczony, sąd rozpatruje pozew o separację sądową. W przypadku gdy uzasadnienie obydwu pozewów odwołuje się do winy, sędzia rozpatruje oba jednocześnie, przy czym jeżeli ich nie oddali, orzeka rozwód z winy obu stron (*aux torts partagés*).

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

Skutki separacji

Separacja sądowa znosi obowiązek wspólnego zamieszkiwania, niemniej jednak utrzymane zostają obowiązki wzajemnej pomocy oraz obowiązki wierności. Podobnie, z wyjątkiem przeciwnych postanowień wyroku, żona zachowuje nazwisko męża. Ze względu na obowiązek wzajemnej pomocy małżonek może zostać zobowiązany do wypłacania świadczenia alimentacyjnego drugiemu małżonkowi, jeżeli znajduje się on w potrzebie. Wysokość tego świadczenia jest określana bez uwzględniania winy małżonków, z wyjątkiem sytuacji gdy małżonek będący wierzycielem nie wypełniał swoich obowiązków w czasie trwania małżeństwa. Świadczenie alimentacyjne może zostać zastąpione kapitalizacją świadczenia (*constitution d'un capital*), czyli jednorazową wypłatą sumy pieniężnej, jeżeli majątek małżonka będącego dłużnikiem na to pozwala.

Jeżeli chodzi o kwestie majątkowe, wyrok oznacza rozwiązanie i zniesienie małżeńskiego ustroju majątkowego, tak jak w przypadku rozwodu.

W przypadku zgonu jednego z małżonków prawa do dziedziczenia drugiego małżonka pozostają niezmiennione i korzysta on z regulacji prawnych dotyczących małżonka pozostającego przy życiu. W przypadku separacji za porozumieniem stron orzeczonej w postępowaniu sądowym małżonkowie mogą jednak włączyć do umowy klauzulę o zrzeczeniu się prawa do dziedziczenia.

Przekształcenie separacji w rozwód

Na wniosek jednego z małżonków, wyrok w sprawie separacji zostaje przekształcony z mocy prawa w wyrok orzekający o rozwodzie, w przypadku gdy separacja sądowa trwała dwa lata. Sędzia orzeka zatem o rozwodzie i jego skutkach. Przesłanki separacji prawnej stają się przesłankami rozwodu. Nie można zmodyfikować ustaleń dotyczących winy.

We wszystkich sprawach o separację istnieje możliwość przekształcenia separacji w rozwód za porozumieniem stron na wniosek obu małżonków.

W przypadku orzeczenia separacji sądowej za porozumieniem stron w postępowaniu sądowym można ją jednak przekształcić jedynie w rozwód za porozumieniem stron.

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Wyrok unieważniający małżeństwo stwierdza nieważność małżeństwa ze skutkiem wstecznym; skutki małżeństwa zostają zniesione, tak jak gdyby związek małżeński nigdy nie został zawarty.

Unieważnienie małżeństwa różni się od rozwodu bądź separacji, orzeczenie których wywołuje skutki jedynie na przyszłość.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

Przesłanki unieważnienia małżeństwa są różne, w zależności od tego, czy chodzi o nieważność względną (w przypadku wystąpienia wady oświadczenia woli nupturientów lub braku zgody osób, które powinny być wyrazić zgodę na zawarcie związku małżeńskiego) bądź nieważność bezwzględną (gdy nie zachowano warunków wynikających z reguł porządku publicznego).

Nieważność względna

Przesłanki są trzy:

błąd co do osoby bądź podstawowych przymiotów tej osoby;

przymus;

brak zgody osoby, której zgoda była niezbędna.

Legitymację do wniesienia pozwu mają jedynie pewne wyliczone enumeratywnie osoby: małżonek, którego oświadczenie woli dotknięte było wadą bądź który w chwili zawierania związku małżeńskiego był niezdolny do czynności prawnych, oraz osoby, które powinny być wyrazić zgodę na zawarcie związku małżeńskiego, lub prokurator.

Pozew o unieważnienie małżeństwa należy wnieść w terminie pięciu lat od dnia zawarcia małżeństwa (jeżeli w chwili zawarcia małżeństwa małżonek nie osiągnął wieku wymaganego do zawarcia małżeństwa, bieg tego terminu rozpocznie się w dniu, w którym osiągnie on ten wiek).

Nieważność bezwzględna

Brak zgody; niepełnoletność, bigamia, kazirodztwo, nieobecność jednego z nupturientów w czasie zawierania związku małżeńskiego, brak uprawnień urzędnika stanu cywilnego bądź potajemny charakter związku małżeńskiego.

Pozew może wnieść każda osoba, która ma w tym interes prawny, bądź prokurator. Termin na jego wniesienie wynosi trzydzieści lat i rozpoczyna bieg w dniu zawarcia małżeństwa (jeżeli w chwili zawarcia małżeństwa małżonek nie osiągnął wieku wymaganego do zawarcia małżeństwa, bieg tego terminu rozpocznie się w dniu, w którym osiągnie on ten wiek).

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Skutki unieważnienia małżeństwa są identyczne, niezależnie od tego, czy chodzi o nieważność względną czy bezwzględną.

Skutki małżeństwa, zarówno w sferze osobistej, jak i majątkowej, zostają zniesione, ponieważ nie powinno być do zawarcia tego związku małżeńskiego. Na przykład, jeżeli jeden z małżonków zmarł, unieważnienie małżeństwa pozbawi drugiego małżonka jakiegokolwiek prawa do dziedziczenia.

Zasada ta może jednak zostać złagodzona, jeżeli jeden z małżonków lub oboje zawarli związek małżeński w dobrej wierze. W takim przypadku małżeństwo z prawnego punktu widzenia pozostaje nieważne, ale traktuje się je tak, jak gdyby zostało po prostu rozwiązane. W konsekwencji wszystkie skutki cywilno-prawne, osobiste bądź majątkowe zaistniałe przed unieważnieniem małżeństwa zostają zachowane.

W odniesieniu do dzieci unieważnienie małżeństwa ich rodziców nie wywołuje skutków prawnych i podlega regulacjom stosowanym w przypadku rozwodu.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

Rozwód i jego skutki mogą być przedmiotem pozasądowego postępowania rozwodowego za porozumieniem stron, w którym uczestniczy dwóch adwokatów i notariusz. Postępowanie to przeprowadza się natomiast bez udziału sądu, chyba że zdolne do zrozumienia sytuacji dziecko wnosi o wysłuchanie.

We wszystkich pozostałych przypadkach strony muszą zwrócić się do sądu, ale przed wszczęciem postępowania sądowego lub w jego toku mogą przystąpić do mediacji rodzinnej.

Przeprowadzenie mediacji może zaproponować również sędzia. Przeprowadzenie postępowania powierza się osobie fizycznej bądź stowarzyszeniu w celu wysłuchania stron, skonfrontowania ich opinii i udzielenia im pomocy przy rozwiązywaniu sporu.

Po zakończeniu mediacji strony, które osiągnęły porozumienie, mogą przedstawić ugodę do zatwierdzenia przez sędziego lub wnieść o przeprowadzenie pozasądowego postępowania rozwodowego za porozumieniem stron.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Do jakiego sądu wnieść pozew?

Pozew o rozwód w trybie sądowym lub separację

Pozew o rozwód bądź separację jest składany przez adwokata w sekretariacie sądu wielkiej instancji (tribunal de grande instance).

Sądem właściwym miejscowo jest:

sąd miejsca, w którym znajduje się dom rodzinny;

jeżeli małżonkowie zamieszkują osobno, przy czym władza rodzicielska jest sprawowana przez oboje rodziców, sądem właściwym będzie sąd właściwy dla miejsca zamieszkania rodzica, z którym zamieszkują małoletnie dzieci;

jeżeli małżonkowie zamieszkują odrębnie, a władzę rodzicielską sprawuje tylko jeden rodzic, sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania rodzica sprawującego władzę rodzicielską;

w innych przypadkach jest to sąd miejsca zamieszkania małżonka, który nie wytoczył powództwa;

w przypadku pozwu wspólnego, sądem właściwym jest sąd wybrany przez małżonków, czyli sąd właściwy dla miejsca zamieszkania jednego lub drugiego małżonka.

Pozew o unieważnienie małżeństwa

Pozew o unieważnienie małżeństwa wnosi się do sądu wielkiej instancji właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Pozew ten jest pismem sądowym doręczanym przez urzędnika sądowego (huissier).

Rozwód za porozumieniem stron w formie dokumentu prywatnego kontrasygnowanego przez adwokatów:

oryginał porozumienia podpisanego przez strony i obydwu adwokatów należy złożyć u notariusza prowadzącego działalność we Francji.

Dokumenty, które należy dostarczyć

Pozew o rozwód w trybie sądowym lub separację

We wszystkich przypadkach małżonkowie muszą przedstawić wszystkie niezbędne dane pozwalające na ich identyfikację, dane ich kasy chorych i informacje dotyczące organów, które wypłacały na ich rzecz świadczenia i renty bądź każdy inny rodzaj świadczenia.

W przypadku gdy do sądu wystąpiono o orzeczenie świadczenia wyrównawczego, małżonkowie muszą przedstawić oświadczenie potwierdzające dokładną wysokość ich dochodów, zasobów, majątku i określające ich warunki życia.

W przypadku sądowego postępowania rozwodowego za porozumieniem stron w pozwie nie trzeba określać przesłanek rozwodu. Do pozwu należy natomiast załączyć porozumienie, opatrzone datą i podpisami małżonków oraz ich adwokata lub adwokatów, które reguluje w całości następstwa rozwodu i które zawiera, jeżeli jest to wskazane, opis sposobu zniesienia majątkowego ustroju małżeńskiego.

W innych przypadkach pozew nie wskazuje ani podstawy prawnej, ani przesłanek rozwodu, ale musi zawierać, jeżeli jest to wskazane, wnioski o zarządzenie środków tymczasowych.

Pozew o unieważnienie małżeństwa

Nie wymaga się żadnego szczególnego dokumentu, ale powód powinien przedstawić dokumenty potwierdzające przesłankę lub przesłanki unieważnienia małżeństwa, na które się powołał.

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Pomoc prawną, w całości lub w części, można uzyskać pod warunkiem spełnienia kryteriów dotyczących sytuacji materialnej wnioskodawcy (zobacz arkusz informacyjny dotyczący pomocy prawnej we Francji).

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

Wyroki podlegają zaskarżeniu w trybie zwykłym.

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

Orzeczenia rozwodowe są uznawane z mocy prawa bez żadnej szczególnej procedury pośredniej.

Ta sama zasada ma zastosowanie do wyroków orzekających unieważnienie małżeństwa.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Aby sprzeciwić się uznaniu takiego orzeczenia, można wnieść powództwo o uznanie go za bezskuteczne (*action en inopposabilité*) do sądu wielkiej instancji.

Orzeczenie dotyczące skuteczności pozwoli na zaskarżenie wniosku o przyznanie exequatur wniesionego przez drugą stronę (czyli wniosku o uznanie za wykonalne we Francji orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim). Odrzucenie wniesionego środka zaskarżenia jest równoważne z przyznaniem exequatur.

Zasady są takie same jak w postępowaniu o przyznanie *exequatur*.

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

Na podstawie rozporządzenia Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej, prawem właściwym w sprawach o rozwód bądź separację jest prawo wybrane przez małżonków.

W przypadku niedokonania wyboru rozwód i separacja prawna podlegają prawu państwa:

w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w momencie wytoczenia powództwa; a w przypadku jego braku;

w którym małżonkowie mieli ostatnio wspólne miejsce zwykłego pobytu, pod podwójnym warunkiem, że okres zwykłego pobytu nie zakończył się wcześniej niż rok przed wytoczeniem powództwa, o ile w momencie wytoczenia powództwa jedno z nich nadal tam zamieszkuje; a w przypadku jego braku;

którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wytoczenia powództwa; a w przypadku jego braku;

prawo państwa sądu orzekającego.

Jeżeli jednak pozew dotyczy przekształcenia separacji w rozwód, prawem właściwym w postępowaniu rozwodowym jest prawo, które zostało zastosowane w postępowaniu o separację, o ile małżonkowie nie dokonali innego wyboru.

Zasady te mają zastosowanie do małżonków również w przypadku rozwodu za porozumieniem stron w formie dokumentu prywatnego kontrasygnowanego przez adwokatów, którego oryginał zostaje złożony u notariusza; małżonkowie nie mogą jednak stosować pojęcia „prawa państwa sądu orzekającego” ze względu na pozasądowy charakter postępowania.

Powiązane strony

[Strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

[Site Legifrance](#)

Ostatnia aktualizacja: 10/01/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.